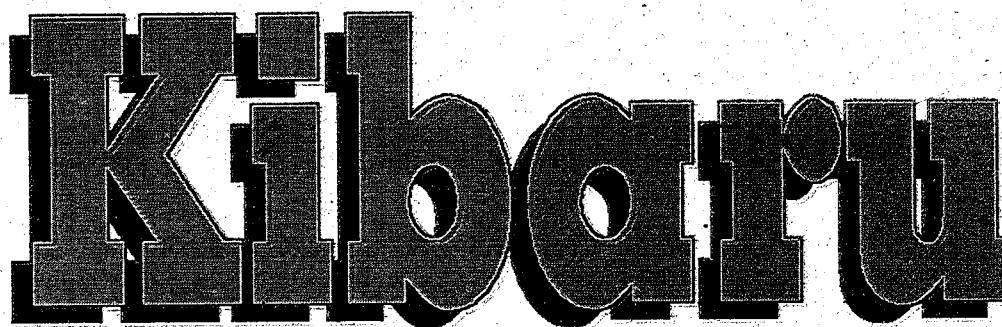

Utikalo san 2014
San 42nan
Boko 510nan
Songo = dorome 35

Jegelamara
feere kura
Ofisidinizeri
kono

Le 2

Kunnafonisében bota kalo o kalo - BP : 24 - Telefoni : 20 21 21 04 Kibaru bugufiyé, Bosola, Bamako .

San 2014-2015 sene kanpani be sira numan kan

San 2014-2015 sene kanpani daminen, jatemin dō kera a taacogo kansene yiriwali minisiriso la ntenendon utikalo tile 11 san 2014. A kolosira ko samiye doncogo tun ye mogow siran kosebe. Sanji bère tun te ka na; minnu be na olu yere tun te se fangaman na. Okera sababu ye ka ja basigi yoro dōw la. O nana ni danko fila ye. Yoro dōw yere senekelaw hakili tun be nini ka tine. U tun nena ko samiyeko bannen y'o ye.

Sene nemogoba Musa Kamara ka jefoliw la, a y'a jira ko fo ka se zuluyekalo tile 31 ma, sanji hake min sorola jamana kono o berébenne; a yere cayara ni şan hakema ta ye o waati kelen na yoro dōw la; fo n'a bora Yelimani; Selenge, Bankumana, Bananba ani Ntarala la. On'a ta bée, jamana fan caman fe, senekelaw wajibiyara ka jero danni k'e.

A jirala ko waati nataw la, sanji be sebekoro na jamana kono. Maloforo taari 576.987 senena. Forolabennenw ni kow ni falaw ani gerekamalow b'o hake in'na. Kasoro maloforo hake min ka kan ka sene kanpani in kono, o ye taari 1.012.289 ye. Ob'a jira ko kemesarada la 57 doron de senena o

Koori, tiga, tiganinkurun, benné, olu taari senenenn mume ye 945.492 ye

la folo. Kanpani temenen n'o ye san 2013-2014 sene kanpani ye, maloforo senenenn mume tun ye taari 418.490 ye zuluyekalo tile 31 waati la.

Sano, keinge, kaba ani fini taari 3.841.466 senena; kasoro sumanforo seneta mume ka kan ka se taari 4.364.683 ma kanpani in kono. Ob'a jira ko kemesarada la 88 kera o la

kaban. Sôforo taari 269.950 min ka kan ka sene, taari 206.748 kera o la; kemesarada la o ye 56 sorolen ye kaban.

Senefen minnu senekun ye k'u labaara iziniw na n'o ye warisorofenw ye, i n'a fo koori, tiga, tiganinkurun, benné, olu taari senenenn mume ye 945.492 ye. Oyere la taari 562.171 ye koori ye; taari 319.669 ye tiga ye.

Goferenaman ye dō bo sene kefen minnusongola, olu kunnafoyiye sene yiriwali minisiriso haminanki ye. Musa Kamara ka fo la, angere toni 296.1225 bilala senekelaw la bolo kan folo; kemesarada la o ye 77 dilen ye angere kofolen na. O angere la ire ye toni 151.557 ye, Deyape (DAP) ye toni 12.532 ye, kooringoye toni 91.301 ye; sumanw angere ye toni 65.4435 ye.

Fenminye farafinnogow ni Tilemusi fosifati ye, o toni 4.929 dira kaban. Demebaaw feerekko la, olu ye angere toni 4.192 di. Kabasi toni 165,3 fana sorola ka bila senekelaw ka bolo kan.

Nin da kofolen ninnu ye an tun be jate min na k'a ta kanpani damine na fo ka se zuluyekalo tile 31 ma. Sene yiriwali minisiri ye kanpani lajiniw hakililajiginko. Ay'a jira ko sumanforo taari 8.674.462 ka kan ka sene, ka kooriforo taari 600.000 sene, ka nôto toni 704.000 sorô, ka sogo toni 65.000 sorô, ka sisessogo toni 2.100.000 sorô tubabusew la, ka farafinsew sogo toni miliyon 27 sorô ani ka sisefan dunta toni 453 sorô.

Moriba Kulubali
Dokala Yusufu Jara

Mere kurunninw (Damaw) lakodonnen te halibi Madina Jasa

Cakeda min nesinnen be bagan misenninw labugunni n'u kunnafoniko ma ani poroze min fana nesinnen be bagan misenninw ladonni ma n'o ye Porozebe (PROGEBE) ye, o fila bée be Madina Jasa, Guwanan komini na Yanfolila serekili kono. Zuluyekalo banwaati la, sene yiriwali minisiri Bokari Tereta ye taama min ke Sikaso mara la, a taara a neda o bagan misenninmarayoro in kan. Lajiniw selen te ka sabati baganko cakeda fila ninnusi kelen bolofolo. Misi suguya min be wele Dama (mere kurunnin), olu don. U marayoro ni Madina Jasa dugu ce ye kilometre 6 noggona ye. Mere bileman ninnu kolo ka gelén baganw ka sumogobana bolo, u kolo ka gelén sumaya fana bolo. Ob'a jira ko den ka cinni te fosi ke u la. Ba surunnin ani saga suguya min be wele Jalonke, olu fana b'o cogo la. Dama te se ka balo yoro were la ni neemamayor te. Den ka ca Sikaso,

Kulukoro ani Kayi mara fan caman kono. Poroze caman ka baara nesinnen b'u keleli ma Kerenkerennya la poroze min be wele Peyeliyemute (PLMT), kabini san 2009 onaniye ka densilatunun baganmara sorô ka se ka yiriwa. Ale ka baaraw musaka bora baarabaw keli cakeda kun min dane surun tubabukan ye Beyesi (BSI) ye. Peyeliyemute be baara ke Kajolo, Sikaso ani Kolonjeba serekiliw kono.

Fen min ye Porozebe ye, o ka baaraw musaka be bô Afiriki yiriwali banki Badi (BAD) kun. Ale be k'a fanga digibaganw lamarayorodilanni, u labugunni an'u kunnafoniko kan Madina Jasa. Damaw ni kenekafeganw jelen don were kelen na. U mana noggon gosi o be son ka ke sababu ye ka Damaw situnun, kasoro bagan suguya min don, mogo ka kan k'a janto a la, a si kana bayelema. Bagan suguya were

Poroze selen te ka sira sorô folo

te se k'a joyoro fa neemayor la.

Madina Jasa baganmarayoro in fiye ye taari 7.904 ye. A san 5 ye nin ye a baaraw be ka ke a nema k'a sababu ke Porozebe ka deme ye. Nka Porozebe ka lajini min ye ka se ka Dama 4000 fo 5000 sorô ka bila baganmaralaw ka bolo kan, o selen

te ka sira sorô folo. Minisiri be boyentuma min na, o y'a sorô hake min be were in kono o te teme 60 ni dônnin kan. Nka a don kelen yere la, Dama caman were nana jigin ka fara korlen maralenw kan. O y'u hake se 182 ma. O dun te fosi ye a ka lajini koro. N'o ye san 5 kono ka se ka Dama 4000 fo 5000 sorô ka di baganmaralaw ma. Bagansilakolokolo ka

gelen. A te se ka ne n'i ma bagansi numanw sorô. San 5 baara in damine ni sisan ce, umu se ka dôweré sorô ka di senekelaw ma Dama 40 ko. Porozebe dun ka deme bena se a dan na san 2014 in desanburukalo la.

Moriba Kulubali
Dokala Yusufu Jara

Sanji karabalen waleyara siñe 94 Mali marabolo 5 kono

K'a damine zuwenkalo tile 1 la, ka se utikalo tile 3 ma, sanji karabalen waleyara Mali marabolo 5 kono: Kayi, Kulikoro, Sikaso, Moti ani Segu.

Sanjidese min be jamana kono, o dogolen te mogo si la. Jinan samiye taabolo ka kan ka mogo siran. O sababuya la, Mali cakeda min ka baaraw nesinnen be waati jatemineni ma, n'o ye Metewo ye, o wulila a ka baarawfe, ka sanji karabalen waleyali dabaliw tige.

O hukumu kono, waati jateminecakeda nemogoba Kaderi Npe Jara ye kunnafoniw di sanjidese nacogo kan. Feere min tigera, n'o ye sanji karabali ye, a ye dɔ fo o fana kan. O kunnafoniw kolomayorow file nin ye:

Sanjidese sababu be bo sahelikungo fiñeje la. O ye fiñe jalan ye, fiñe kalanman, jikise fosi te min na.

A ka ca a la, ale be ci an feyan, k'a

damine zanwuyekalo la, ka se marisikaloniawurilikalo ma. Aciwaati, kabanogo te ke sankolo la, o de b'a ke ni ji te na o waati la.

Kabanogo minnu be na niji ye Mali la, olu sababu be bo Atilantiki geji la. Fiñe sumanen do be wuli geji kunna, jikise b'alela, k'a damine zuwenkalo la ka se setanburukalo ma. Ale mana se anka jamana kunna, jikise siminen ninnu be yelenka ke sanji ye.

Jinan, ka da waati cogoyelema taabolo kan, geji sanfela sumayara fok'a damate me. Ajima se ka jeni tile kalaya fe k'a ke sisi ye ka yelen, sisi minnu be fara nogon kan ka ke kabanogow ye, jikise be minnu na. O waleya minna se ka ke, ka fara fiñe jalan cili kan ka bo sahelikungo kono zuwenkalo la, kasoro a tun ka kan ka dan marisikaloi la, o de b'e k'a to ni ja bee an ka jamana yoro dow la, ka dɔw ta ke sanjidese ye.

An be waati min na sisani n'o ye

coco ye, kabanogo jikesimaw be ka teme an ka jamana marabolo caman kunna.

Nka, n'u ma karaba ka ke sanji ye, fiñe be taa n'u ye diñe fan were, Mali te sanji soro.

O koson, jamana nemogow ani waati jateminecakeda baarakelaw be je k'u fanga fara nogon kan ka sanji karabalen waleyaya..

Kulu caman de be fara nogon kan ka sanji karaba: baarakela dɔw be waati jateminecakeda la, olube turabu da n'u ka mansinwy, k'a jira kaba be fin nin yoro masina in na wa sanji be son ka na. Minnu ka baara ye jata ye, olu be kabafinyoro in ja ta, k'a jira ko tipe don sanji be son ka na o yoro ninnu na. Minnu be baara ke ni aradari ye, olu be kabafin bonya n'a janya n'a hake, a ni dugukolo ce hake, k'o bee jatemin. Olu be pankurunw fana bilasira baaara in senfe.

Ninbaara ninnubee mana nənabo tuma minna, pankurun 2ani bolibaga 4 be wuli ka taa kabafin ninnu kama, ka kogokuruw ci u cela. Kabafin ninnu mana bon ni kogokuruw ye, jikise be yeelen, sanji be suuru.

Kabini san 2006, sanjikaraba in be senna an ka jamana kono.

A be damine zuwenkalo la, k'a kuncé okutoburukalo. Nka a te se ka ke an ka marabolow kono, kabanogo sanjikisemema te yankan minnu kunna. Pankunun ninnu n'u bolibagaw be na ka bo Afirikidisidi, Mali b'u sara.

Mali Metewo nemogoba b'a jini cikelaw fe u ka to ka sanji nacogo kunnafoni lase ale ka cakeda ma tuma bee. O b'a to a ka donji desere yoro minnu na walima ka caya. N'u y'o kunnafoni soro, u ka kan ka min ke, u b'o don. U ka telefoni nimoro ye : 20 74 61 65.

Sidi Y. Wage / Mahamadu Konta

Jegelamara feere kura Ofisidinizeri kono

Segu mara nemogow, a politijemogow, a cakedajemmgow, jerejekuluw ani Ofisi nemogow, olu jera ka ke jegemara feere kura sifileli seere ye. O don, Ofisi Nemogow ye jegemarasansaraba dobila jila min be fogon, Segu goferenneri dagayoro masurunna na. Ba Joliba dankan na. Jegeden kera a kono san 2013, desanburukalo tile 23. Kalo 7 o kof, n'o benna san 2014 in zuluyekalo tile 23 ma, jegelamarayoro in monna. O kera a monko folo ye.

Jegelamaralan in dilanna nege la k'a ke kesu ye k'a sigi ji kan. A karelama don. A krew janya ye metere 6 ye, dunya ye metere 5 ye. O b'a jira k'a kono bonya ye meterekib 180 ye. Saalenden 14.000 kera a kono o y'a soro jegedenw girinya tun te teme garamu 10 kan. Sataw kofe a to tora 12.482 ye. Cemanw doron don. Don o don jegedumuni kilo 9 tun be di uma diko 3jate la tile kono. Zuwenkalo tile 26, ulabora k'ujatemin. Ujaten benna jége 12.396 ma. U hakelama kelen-kelen girinya tun be garamu 310 bɔ. Don min na monni yere be ke n'o ye zuluyekalo tile 23 ye, u girinya tun b'a ta garamu 350 la ka se 600 ma. Jege minnen mumé peselen sera toni kelen ma. O jege kilo kelen feerela dorome 400 na, kasoro sugula saalen kilo kelen be feere dorome 500. Sefawari miliyon 10 soro la a la. Musaka min donna jegelamara in dafe, o ma teme miliyon 3 kan.

Ofisidinizeri nemogoba Iliyasi Dogolumu Goro y'a jira, ko Ofisidinizeri ka lanini do ye malosene ni nakosene yiriwali ye, walasa ka

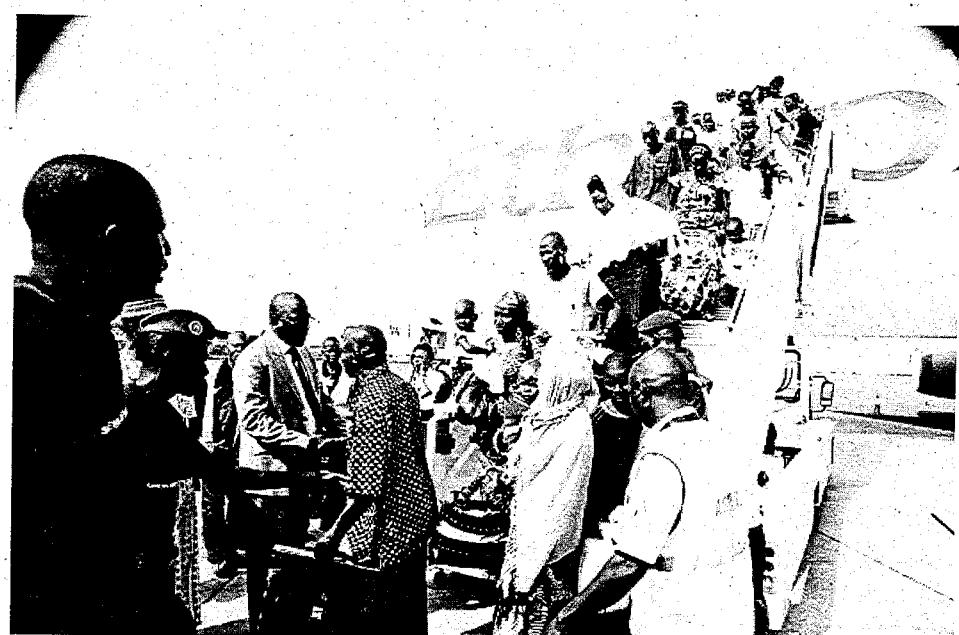
nogoya don hadamadenw ka jenamaya kecogola Ofisidinizeri kono ani dunkafa sabatili Mali kono. O de koson a b'a la ka sene ni nafasoro baaraw bolofara caya. Jegelamara, sisemara ani jenunda y'o do ye. Goferenaman ye k'o dabali min tige sene yiriwali siratige la, san 3baara dobolodara jegelamara yiriwali kama, walasa ka baw ni kow nafa bo. Osira do ye jegelamara ani sisemara farali ye sene kan; ka jegelamara ke sansarabaw kono minnu be bila jiw kono; ka jegedenw ke falaw kono ani jibolisirabaw kono, ka baara ninnu kebaaw kalan k'u bilasira ka ne u ka baara la.

Ofisidinizeri ye jegemarasansaraba 5 bila jiw kono ka jegeden k'u kono Segu mara la k'a sifileli in ke. Min bilala Nbewani jegeden 10.000 kera o kono; ka 15.000 ke Nonon ta kono. Fila minnu bilala Kolongotomo, 16.500 kera kelen kono, ka 14.500 ke to kelen kono. Poroze san 3. Kuntaala kono, Ofisidinizeri ka kanka jegetoni 96.500 soro.

Iliyasi Dogolumu Goro ka fo la, poroze in hamid do fana ye ka Ofisidinizeri ka lanini dower sabati; n'o ye denmisew ka baarako ye. O de la jegemarasansara kelen o kelen be kalifa denmisew mogo tan na, i n'a fo Ofisidinizeri ni Cakeda min nesinnen be denmisew ka baarako ma n'o ye «APEJ» ye, benna kan cogo min na.

Amayigara Ogobara Dolo
Dokala Yufu Jara
Mahamadu Konta

Mali mogɔ 299 seginna faso la ka bo Santarafiriki

Mogɔ 299 minnu kubenna kokanmalidenw ka minisiri Abudarahamani Sila fe

Santarafiriki kele geloyaw be senna halibi. An balima maliden minnu sigilen be yen, olu be ka boli kele ne ka segin u faso la. Alami sadon utikalo tile 7 san 2014, mogɔ 299 sera Bamako yan. Mali goferenaman ye musaka min bo kabini Santarafiriki kele daminen, o be se sefawari miliyon 300 ma. O nafolo kera sababu ye ka maliden 2.190 lasegin Mali kono.

An ka maliden 299 minnu nana, u fanba tun ye denmisew ni musow ye. U cunna Bamako Senu pankurunjiginkene kan nege kanje 15 temenen ni sanga 45 ye. Pankurun min nana n'uye, oye Ecopikawta ye, Boingi 777-200 do tun don.

U kubenna kokanmalidenw ka minisiri Abudarahamani Sila fe. Minisiri y'a jira ko Mali goferenaman jolen be an somogow kokoro minnu be tunga la sanga ni waati bee, ni geloyaw b'u kan u sigiyorow la.

An be don min na i ko bi, maliden hake dogoyara Santarafiriki. Minnu tolen be yen, a b'i ko nani man di olu ye. N'o te, kabini zanwuyekalo, goferenaman ye wele bila u ma u ka segin faso la, nka diyagoya te.

Maliden minnu mana segin faso la, goferenaman be siyoro di olu ma, k'u balo tile 2 ka se 3 ma. O kofe, bee be taa a taayoro la.

Sedu Tangara
Mahamadu Konta

Kalo 6 kura wərə farala konseyew ka sarati kan

Minisiriw y'u ka laadalatonsigi ke zuluyekalo tile 30 san 2014 Kuluba: A jemogoya tun be jamanakuntigi Ibarahimu Bubakari Keyita bolo. O laje in senfe, u ye sariya dajiralen caman fesefes ka ben olu kan. Jamana kono ani basigi sabatili minisiri tun ye sariya min dajira, o b'a jini ka yelema don kalata sariya n° 06-04 la, o min tara san 2006 setanburukalo tile 4. Sigikaf minnu kera desantaralizasonkoan Bamako san 2013 okutoburukalo tile 21 ka se a tile 23 ma, lajini caman tun kera ka nesin kalatako ma; kerkenkerennenya la méri sugandicogo, konseye tow sigicogo, serekiliw konseyew sigicogo, erezonwkonseyewsigicogo ani Bamako faaba konseyew sigicogo.

Walasa ka nin lajini ninnu waleya, a te ne fo yelema ka don san 2006 setanburukalo tile 4 kalata sariya talen na.

O nana ni nin hakilila ninnu donni ye ba la;

- Cakeda min nesinnen be kalataw labenni n'u waleyal ma Seni (CENI) ani cakeda fen o fen sen be kalatako la, ka do fara olu ka baara ketaw kan, min b'a to usen be se ka don erezonw ni Bamako faaba konseyew sigili la;

- Ka erezonw ni Bamako faaba ke u konseyew sugandiyorow ye;

- Ka fangabulon do sigi senkan erezonw dagayoro faaba ni Bamako faaba kono, o kalataw jaabiw

dalajeyoro n'u laseli kama;

- Ni kominiw konseyesigikalata ni erezonw ni Bamako faaba konseyew sigilikatatawbenna, a kana yamaruya mogo kelen k'a kanbo komini konseyeya ni erezonw konseyeya fila nof nogen fe.

- Geleya minnu be bo kalataw kono, k'olu jenabocogo sariyaw lajeya (maben) min b'a to mogow be se ka kiirisolaweleti temesiraw matara.

Yelema min file nin ye, o be nogoya don sariyasbenw dilancogo la, ka jelenya na a kono na ani ka fili k'orow latilen.

Kalata sariya yelemani in kera politiki tonw ka cidenw jena; o de la wajibla a k'ololo be yelen kominiw lataamanisariya ani Bamako faaba ta la; a b'na ke sababu ye ka kalata kecogo nogoya jamana kono.

Desantaralizason ani dugubaw minisiri tun ye sariya fila dajira : Folo tun b'a jini ka yelema don kominiw lataamanisariya N° 2012-007 la min tara san 2012 feburuyekalo tile 7 . Filanan tun b'a jini ka yelema don Bamako faaba lataamanisariya N° 96.025 la min tara san 1996 feburuyekalo tile 21.

Ka kejne ni desantaralizason kunkansigikafow lajiniw ye, goferenaman benna taaboloseben do ksan 2014 in kono. Omin ye baara keta kumbabaw waleyal fesefesben ye. Osiratige la, baara hake minnu ka kan ka waleya sarati kuntaala surun

walima kuntaala hakelama kono, jamana yiriwali erezonko sababu la o b'o la. Erezonko be ke sababu ye ka erezonw konseyew ka baaraw don sariya kono u ka se k'u wasa don u ka erezonw yiriwali la a jema. Osiratige la, kominiw, erezonw ani Bamako faaba konseyew tacogo forobawote do dantigera walasa ka o yelemani kura in waleya kominiw ni erezonw konseyesigikalata nataw la, a tun te ne fo yelema ka don kominiw lataaman sariya ani Bamako faaba lataamanisariya la. Onana ni ko kura d'ow ye :

- Forobawote keli ka erezonw ni Bamako faaba konseyew ta marayorow ni Bamako mogow fe.

- O kalataw la politikton min mana jama fanba soro, mogo min togob'o ka seben joyoro folo la, o de be sigi erezonw konseyew jemogoya la, a be ke Bamako faaba méri ye. Kominiw kono a b'o cogo kelen na. Nka fen min y'u ka dankanw sigicogo ye, o be to a cogoya k'oro la. Konseyew yere dama b'olu sugandi u ni nogen ce u ka wotew la.

- Do farali erezonw konseye tata hake kan. K'a ta 33 la ka se 45 ma ka kejne ni marayoro kelen jama hake cogoya ye. Hadamadenw hake jatemine laban min temena a jatew be ta o kan.

- Kalo 6 kura faralikominiw, serekiliw ani erezonw konseyew ka sarati kan.

O ka fisa ni jekulu kerkenkerennenw sigili y'u no na yanni ka wote kuraw ke.

Minisiri min nesinnen be muso, den ani denbaya ka netaa ma, o tun ye sariya do dajira ce ni muso fila bee sugandiliko an'u tacogo kunkan wotew la. A k'losilen don ko n'i ye jamanaden tila fila ye, muso hake ka ca ni tilance ye. Musow joyoro fana ka bon soro ni hadamadenya sabatili la. O n'a ta bee, muso hake ka dogo minisiriya la, cakedaw jemogoya la, depiteya la ani kominiw konseyeyaw la. Minisiri 31 minnu be goferenamankono, 5 dorondeye muso y'u cela. Muso hake fana ye 14 ye depite 147 cela; u hake ye 927 ye kominiw konseye 10.774 cela.

Muso hake dogoya joyorobaw la, o be k'losi cakeda caman na jamana kono; kasoro muso kalannen donkobatigi ka ca an be don min na. Sariya fen o fen be ka ta Mali kono ani dije fan werew fe walasa ka musow ka hake lafasa, a b'i n'a fo olu si t'a la ka no bo.

Muso hake dogoya joyorobaw la, walasa ka fu siri o dan na, a te ne fo sariya kerkenkerennen werew ka ta walasa u ka se ka wasa soro joyoroko la. Muso, den ani denbaya ka netaa minisiri ka sariya in tara o hukumu kono. A be dabo donko min be musow la, u ka se k'u joyoro fa o waleyal sira fe jamana yiriwali kama.

Dokala Yusufu Jara

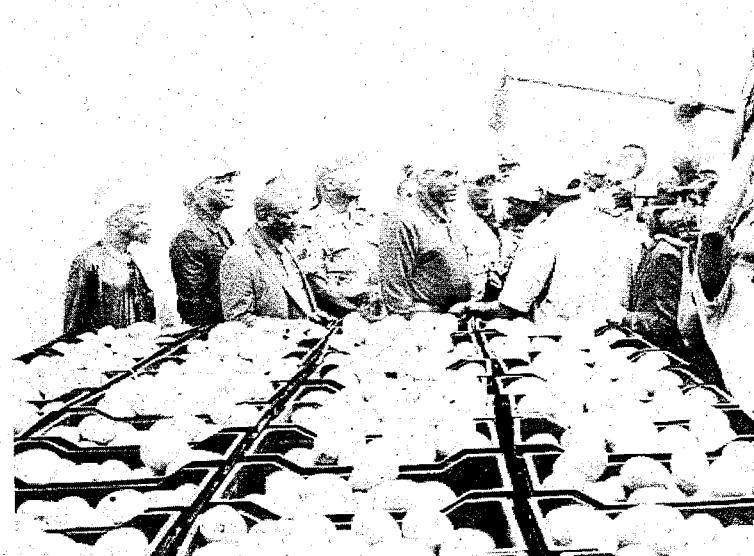
Mali mangoro n'a komitete be feere kosebe kokan

An be don min na, mangoro joyoro ka bon kosebe Mali ka fen feeretaw la kokan. Sisan, caman be son ka fara mangoro soro kan, k'a sababu ke mangoro bayelema ye ani komitete labencogo numan. Minisiri jemogoya Musa Mara y'o izini in kurunbonkari zuwenkalo sawaati la, a ka taama senfe Sikaso mara kono.

O taama kelen in senfe, minisiri jemogoya ye Mali ka kerkenini ani iziniko ni sene yiriwali cakeda (CDIAM-SA) yaala Yanfolila. O izini in be mangoro bayelema ka ke mangorodoro ani mangoromugu ye. Owaleya in kelen be diboye Yanfolila mangoroforotigw bolo. Wasolon bee be girin ka izini in segere n'u ka mangorow ye. A be ka mogo caman don mangoroturu la. Sisan Yanfolila sira kere fila bee ye mangoroforo kuraw ye.

Yanfolila mangoro bayelema izini be dugu donda la, n'i be bo Bugunin fanfe ka don Yanfolila kono. San 2013 kanpani na, a ye mangoro toni 8.000 bayelema, ka mogo 600 bolo don baara la; kasoro a tun fora ko izini in b'na ke sababu ye ka mogo 100 bolo don baara la; i n'a fo a jemogoba Andereya Soyawu tun y'a jira cogo

San 2014
kanpani na,
izini ye
mangoro
toni 300
feere

min na.

San 2013, kalo 4 kanpani kuntaala kono, izini ye sefawari miliyon 500 lase mangorotigw ma. A ye bennkanseben bolonobila a ni mangorotigw ce, min b'a to olu ka se k'ujilaja ka mangoro jini ka na n'a ye izini na. Kamiyon numanba 25 b'a bolo mangorodonika. Musaka min donna izini joli n'a baarakeminew sanni dafe, o be se sefawari miliyon 10 ma. A be se ka mangoro toni 240 bayelema tile o tile; don nataw la, a b'na se ka toni 480 bayelema. Oyere

ka ca ni Sikaso mara mume mangoro soro hake ye.

Fen suguya were minnu b'na bayelema izini in fe, olu ye tamati, buyakani papaye ye. Nin fen ninnu bayelemani b'na don ba la waati min na, izini b'na dugukolo jini goferenaman fe u seneyoroko kama, a b'na min ta luwanze la. O be ke sababuye, fen bayelemeta kana dess a la san kono.

Mangoro ani komitete bayelema izini min fana be Sikaso, o b'na ke sababu numan ye nakosene naw ni

forotigw ma. Baara bolodaleni min nesinnen be senfe suguya cayali (PCDA) ma, ale jora o hukumu kono. Dije waribonba y'o musaka sefawari miliyari 2 ani miliyon 100 b'c. A ka baara ye ka Sikaso mara jiridew fara nogon kan yanni u ka bila ka taa feereyoro la jamana kokan. Jiridew labenyoro numan don k'u lamara sumaya k'oro. Mangoro, so ani komitete b'a la.

Nin yoro in joli Sikaso, o dabora ka jiridew hake soro jatmine, k'u laben ka ne ani k'u feere songo duman na.

Izini in fanga ye mangoro toni 3.000 labenni ye san o san ka fara komitete toni 300 kan. Mangoro be feere jamana kokan, komitete be feere jamana kono sugaw la. San 2014 kanpani na, izini ye mangoro toni 300 feere Afiriki tilebinyanfan jamana tow ni Eropu gun ma kaban.

Poroze in yere daminen san 2006 waati la. O y'a soro Mali be se ka mangoro toni hake min feere kokan, o tun te teme toni 3.500 kan. San 2013 la Malisera ka toni 26.000 feere kokan; o la toni 15.000 soro la Sikaso mara kono.

Amadu Omaru Jalo
Dokala Yusufu Jara

Joycoba be kumakan na mogoya kon

Siga te se ka ban mogoya kon. Mogoa taamacogo, a kumacogoan'a kewale, odow file. Tine na mogo te se ka ko bee don, mogo te se ka ko bee fo, mogo te se ka ko bee ke, mogo te se ka fen bee file. Nin taamasiyen bee be hadamaden kan.

Mogoye ani mogodon te kelen ye. Mogow, a' ye jatemine ke. Aw ne te konow na kungo kon? U daw be se boli la i ko fise. U daw be boli i n'a fntori. Konodowka jan, dawka bon, daw ka daga, daw kasikan ka di, daw kasikan man di. Minnu kasikan ka di mogow be nisondiya n'olu ye. Minnu kasikan mandi mogow be siran olu ne. Hadamaden cogoya file i koro.

Hadamaden cogoya b'i n'a fo doolow. Dow ne ka di, daw ne man di. Doolo daw be sanfe

olu ka ca jogon kan nk'u ne man di. Dow be yen olu b'u dan na nk'u yeelen ka bon. Doolo kelen daw fana ne man di. Doolo camandow ne ka di. Mog suguya bee be dije kon, wa siga be mogow ni jogon ce fo ka dije ban. Mog o numan ni mogo jugu don man di ne na.

Hadamaden bee te se ka bo jogon fe. Hali mogowolodenw te kelen ye, u bee te se ka bo u fa fe. N'a soro la mogowoloden bee tun be bo a fe, n'a ni min tun ma ke kelen ye siga tun be k'o ba fe o den in fako la.

Mog bee be keleya (celeya); nka do ta ka jugu ka teme do ta kan. Hadamaden jogo de b'a bila meretumretu la jama ne. A jogo de b'a to a k'a jo jama cela ka kuma numan fo, walima ka kuma jugufa. Mog

bee b'i jogo don; nka a be mogow marasa (malasa) n'a jogo ye. Tuma daw la a be tine fo mogow te da a la hali n'a y'a yere faga; fo o tine in ka bange tuma minna. Tuma daw la mogow be nkalon tige fo mogow be girin a kan ko nin yetine ye; fo o kuma in nkalon ka bange tuma min na. Muso be siga a ce la musowereko la; ce fana be siga a muso la cewereko la. Mog bee be siga jogon na.

Forobanafolo be lamara la mogo min bolo, n'o ye so numan jo walima ka koba were ke, mogow be siga a la n'a te k'o waleya in ke ni forobanafolo in ye. Hadamaden da ye fila ye, here da ani bome da. Mog da b'a sama, a b'a joni. Da be mogolab, da be mogo coron. Hadamaden mineyoro y'a kumakan ye. O de la yanni i ka kuma, i hakili sebekoro munumunu folo. Kuma jugu gasi ka bon; kuma nama ka jugu; kele be ke kuma koson, nemununtige be ke kuma koson; baaratine be soro kuma fe, balimayatine be soro kuma fe, jamanatine be soro kuma fe. An ka nsana do b'a fo ko kuma mun y'i tine; fccogo. Ala ka Mali deme.

Burama Berete ka bo Diyu, Kajolo mara la Sikaso

Poyi : Balikukan

Nankamaden, I nakun yera. Mogokorobaw bereminena, I nakun yera.

Dibi farabaga, I nakun yera. Ee! Jaa ! Mogokorobaw be se ka kalan, ka seben don, K'a seben u yere ye, k'a soro u ma se mogo si ma!

Jaa ! mogokorobaw be se ka jatedenw don, ka jatesigiw ke u yere ye.

Ee! siga yere b'olu wa?

Aa! nankamaden, girimanw sumantola, i joycero donna.

Dibi farabaga, forokenew sumantola, i joycero donna.

Balikukan, i joycero donna fa sumanikoyorla.

Nankamaden joycero donna keneyasowla, anibarokenev kan.

Balikukan, Ala k'l jiidi.

Sebenaga: Isa Tarawele, ka bo Sirado, Sagabala

Komini Kolokani Serikili la

Ne nisondiyalen be nin batakiinci Kibarubaarakelaw ma, k'u fo, dan te foli min na.

Otemenen kofe ne bena kuma an ka jamana taabolo kan. N'i y'i miiri, i dabali be ban.

Baarakeminen minnu tun b'an ka lawale mogokorobaw bolo an'u tun be fen minnu dilan u yere ye ka kon Nabila Isa bangeli ne, Ala ye hakili numan di u ma. A tun be fo o mogow ma, ko lawale mogow. Nabila Isa bangesan fo ka se san 50 ma o kofe, o mogow fana ye lawale mogow ye. Ka yelen o ni sance olu ye lawale ko mogow ye. Fol mogowsera ka negesorocogo di? Sabula mogominnu konna olu ne, olu tun be balo kungokonfaw ni sogow la. Utun be felew bo ni berewye. Tasuma tun t'u bolo. Utun be sogow kene dun. So tun t'u fe. U tun be si farawow ni

jiriwow kon. Tasuma sorolen kofe, nege dilanni daminena. Mogow tora ka ke kuluw ye. Dow be baara suguya kelen ke. U be balo jogon lahoroma kon. U ye nemogow sigi u yere la. Dow kera numuw ye, dow kera baganmaralaw ye ani dowerew. U ye baara ke fo ka yiriwa. Nin waatiw y'a soro tubabukokuma te fo an fe yan.

Nka bi-bi in na, folo baarakeminen ni fini caman tununna; walima u dilanni jogoyara, k'a sababu ke

nansara taw sidonnen ye. Musow te kooparata, cew te gese da bilen ka caya.

Tubabufanga nanen, an y'anban anyerew ka fen bee la ka nro tubabuw taw la; hali n'olu b'an jogin walima k'an faga. O n'a ta bee, anw be dasagaf la kasoro kene t'an kofe. Dow yere ko tubabuw ka taa. U be taa minni k'anw to yan? Fo mogow k'a don, ko farafinjamana ka daga, min te nansarajamanaw ka maralen koro. Anw banna an yere la; o'y'anw ke sentanye. Halibi anw kan be ko setigw ka taa ka bo an koro. O ye ka tiga jeni bugu sanfe. Dalifini yere soro li ka gelon Bamabo bi. N'a fora anka seginkorolen ma. Segin be k'o ma cogo di kasoro an y'an ban o la.

**Yaya Mariko
ka bo Senu Bamako**

Karamogow be ka kunfinw don fili la

Folo, mogo tow jigi semeyoro tun ye karamogow ye dije kon yan. Nka bi, karamogow bora ujoyorla k'a sababu ke natako jugu ye. Bee be girin na k'ale jufa ka se ka fa; nine kera Alako ko.

Donnibaaw yere ka fo la, sunkalo ye Alanesirankalo ye. U tun be kunfinw bilasira, ka Alako kanu don u la, k'an kuntigi Mahamadu (*kisi ni neema b'a ma*) ka kewale numanw nefo u ye.

Joycoba tun be diinejemogow ni karamogow la. Nata de be ka u caman ka Alako dogoya bi. Nafa were yelen be sunkalo la. Hine jogon na, o'ta la tuguni. Jagokelaw ka manankun kun ni kun jinikalo don. Mogoye caman be Alako fo; nka Ala yere t'o

dusu la. Karamogow yere kera jagokelabaw ye. U te sebekoro kuma jago sariyaw kan bilen. Wajuliw ni Alako kuma dara kerefe. Sunkalo kera yerekofo ani wusulan ni nasifeere kalo ye.

I mana arajoso fen o fen dayele bi, i te foni men ni moriwa ka furafeerekanw te. Jamana diinejemogow k'a laje ka wajuli taabolo lasegin a cogoya koro ma; n'o te nafanini dije kon, o foli cayalen be ka teme Alanesiran waleyaw foli kan. Zikidalaw ni karamogow bee be ka sira numan bila. Bee kelen be naasifeerela ye. Ni diinejemogow ma ne an ma, a kelen b'an bolo kunmasuli ye.

Isa Jalo ka bo Kodugu, Dugabugu Komini na Kati

Jinan samiye taacogo ka ni kosebe

Danniw banna anw fe ka kon zuluyekalo cemance ne. Kooriw nogow donna ka ban, k'u furakeli kun folo fana ke. Fen min ye kabaw ye, zuluyekalo tile 10 sabanan y'a soro olu nogodon de ma ban. Zuluyekalo banwaati ka don utikalo damine na, antun be ka kooriw judon.

An be don min na senefen bee buluyecogo ka ni kosebe. Kaba, keninge, koori, sanjani tiga, nin bee ka ni folo. Jatemine na jinan samiye taacogo ka ni ni salon ta ye. Sabula salon nin waati kelen y'a soro koori kun folow nogoma don ka ban. Wa an ye zuluyekalo bee fana ke danniwna. Forow yecogotun te mogo nisondiya.

Ne be dugawu ke, Ala ka samiye foori komuman. O temenen kofe, ne be same-samefoli lase Maliden bee ma. Ala ka basigi ni ben don jamana kon.

Daramani Sise ka bo Nogolaso, Sanzana komini na Kinan Sikaso

Samiyeko ma sabati anw fe folo

Fen min ye anw ka jinan samiye ye, o man ni folo. Kabini samiye donna, dogokun o dogokun sanji be na; nka a site teme milimetere 5 kan. Samiye te se ka sabati ni sanji jenama ma na. Samiye sanjintan, o te samiye ye.

An be waati min yere la (zuluyekalo tile 27) tijenikekonw cayalen be anw fe yan; ani dugu jukoro fennjenamaw. N'iyedannike, konow b'a sogebe, fennjenamaw fana b'a dun dugu jukoro.

Waatiw temena fura numanw tun be soro ka nin tijenikefen ninnu kele. Nka sisani o fura numan te soro bilen; walima u te mako ne.

Zuluyekalo mana ban k'a soro tucsun ma soro forow kon, o ye geleyaba ye senekelaw bolo.

Ne be dugawu ke, Ala ka sanji na fama caya jamana fan bee fe. Fognognko min be jamana kono ani kele min be koronyanfan fe, Ala ka jinan sanji k'u fura ye. Ala ka hakili numan di an bee ma.

Soyibajan Jara ka bo Kodumandala-Woljedo, Nonkon komini na Kolokanin

Kalankene N° 144nan :

Kumaden (*morphème*) nɔ̄ronna (*affixe*) ani bɔ̄nna (dérivé)

An bɛ wajibya ka nin kalansen saba tugu nɔ̄gon na, ka da a kan n'i ma kumaden dɔ̄nk'a faamuya, a ka gelen ik'a dɔ̄n nɔ̄ronna ye fen minye. Bɔ̄nna fana faamuyali sirilen bɛ nɔ̄ronna sidɔ̄nni na. Nin kalansen saba bɛ taa ni nɔ̄gon ye.

Dajɛ səbencogo sariyaw dɔ̄nnisirilen bɛ u faamuyali la. Hali dajɛ kura dilanni, n'i b'a fɛ ka se o la, a ka ni, i ka nin kalansen saba ninnu don k'u dɔ̄nnakari. Okoson, Kibaruk'b'a fɛ, k'a seko damajira kɛ, walasa a kalanbagaw n'a kanubagaw, sango balikukalandenw, balikukalanden jolenw ani balikukalankaramogow, bɛe ka faamuya soro a ko la, nɔ̄goya la.

1 - Kumaden :

Gafe dɔ̄w kono, a səbennet bɛ dajɛkumaden ani kumasenkumaden. O te dɔ̄wɛre ye, ni kumaden bɛ dajɛ kono, a bɛ wele dajɛkumaden. N'a bɛ kumasenkono, a bɛ wele kumasenkumaden. Nka,

anb'ansinsin min kan Kibarukono, o ye dajɛkumaden ye, ka da kalansenw taabolow kan.

Kumaden yere ye mun ye?

Dajɛ fan min, ni kɔ̄r b'a la walima neci, a bɛ fo o ma kumaden. Dɔ̄w b'a fo dajɛ fan walima a tige, walima a tigeda.

N'i bɛ se ka dajɛ fanw bɔ̄ nɔ̄gon na, o k'a soro a fan kelen-kelen, n'i y'u laje, ib'a soro korob'ula. Ni kɔ̄r te min na, ib'a soro neci b'o la, a bɛ fo o fanw ma kumadenw.

Misali la, n'i ye «tibili» ta, n'i ko i b'a kumadenw labo, i bɛ jateminne kɛ, k'a dɔ̄n, n'i y'a bɔ̄ nɔ̄gon na, fan joli bɛ soro a la, kɔ̄r walima neci bɛ minnu na? O ye fan fila ye : tobi ani li. «Tobi» kɔ̄r b'o la, «li» kɔ̄r t'o la, nka neci b'o la.

«Tobi» ye wale ye; a kɔ̄r ye ka fendo ke minen do kono ka tasuma don a kɔ̄r. Neci min bɛ «li» la, o ye ka nɔ̄go «tobi» la, k'a kɔ̄r jiidi. Ojiidili in ye ka «tobi» siya yelema k'a ke togo ye.

Wale tun don nka «li» faralen a kan, a kera togo ye «tibili»..

Misali la tuguni, an bɛ dajɛ caman ta, k'u kumadenw labo :

1 - Sənekela : Kumaden saba = səne + kɛ + la.

Nka kanjɛ naani b'a la se+ne+kɛ+la.

2 - Filelikelan : kumaden naani = file+li+kɛ+lan.

Nka a kanjɛ ye duuru ye : fi+le+li+kɛ+lan.

3 - Mɔ̄gokuncijelekalanin : Kumaden ye woɔ̄ro ye = mɔ̄go+kun+ci+jele+kala+min. Nka kanjɛ ye kɔ̄nɔntɔ̄n ye = mɔ̄go+kun+ci+jele+kala+min.

Nin misali ninnu na, an b'a ye ko kumaden ni kanjɛ te kelen ye. Kanjɛ (syllabe), o ye «mankan ye, min bɛ fo kan boko kelen, kasoro kumaden (*morphème*), o ye dajɛ tige ye walima a fan, kɔ̄r ni neci bɛ min na, walima neci dɔ̄ron.

A to be bo Kibarukataw la.

Mahamadu Konta

Maakɔ̄rbaro : Horɔ̄nya ni danbe

1 - Horɔ̄nya :

Horɔ̄nya ye hadamadenya kɛcogo ye min bɛ hadamadenw bɔ̄ nɔ̄gon na. Horɔ̄nya ye jogo de ye, jogo ni kewale. Jogo te fila ye, kelendon, jogo numan min ni horɔ̄nya bɛsinsina kan. Kewale fana ye kelen ye, kewale min bɛ horɔ̄nya sanitanya, k'a saramaya, k'a dawulamaya.

Jogo o, kewale o, u kelen-kelen bɛ ko caman fo horɔ̄nya kono. O de bɛ horɔ̄nya tin minɛko numan gɛleya.

Bakari ye horɔ̄n ye, a te kalifa dun. Sibiri ye horɔ̄n ye, a te nkalon tige. Habiba ye horɔ̄n ye, a te den bo den na. Sanata ye horɔ̄n ye, a b'a ka fota dɔ̄n. Mari ye horɔ̄n ye, a b'a ka keta dɔ̄n. Tjɛne don, walew de fɔ̄ra yan, nka wale ninnu kelen-kelendulonnendon jogo de la. Tjɛne don, barisa ni jogo numan t'i la, i bɛ kalifa dun; i bɛ nkalon tige; i te fota ni bilata dɔ̄n, i te keta ni kebalibɔ̄ nɔ̄gon na.

Fojo, Bamanan tun ye horɔ̄n ye. A tun te sonyali kɛ, a tun te namara kɛ, a tun te walifene, a tun te karatukaratu sidɔ̄n, a tun te nanamunjanamusidɔ̄n. N'a tun ko n ko, a lamɛn, o tun don. A tun te yebalifo dɔ̄n, a tun te fɔ̄balifo kɛ, a tun te siran horɔ̄nya jaati de ne, horɔ̄nya kelen pewu.

Bi, Bamanan te bamananya dɔ̄n. Bi, Bamanan te siran horɔ̄nya ne. Halala t'a fɛ; a bɛ walifene, karatukaratu ka di a ye; nanamunjanamu'yataalanye; sonyali y'a sugu ye; yebalifo y'a jɔ̄sen ye; fɔ̄balifo y'a sinsinnan ye; kebalike

Karamogo Daramani Tarawelee

kerebete. N'a ko n ko, taa i ka ci la.

Nka nin bɛe kofe, bi, Bamanan b'a disi gosi ko bamananya. Nkalon b'a da. Mɔ̄go min te siran horɔ̄nya ne, o te Bamanan ye. Mɔ̄go min ye bamananya janfa, o te dɔ̄wɛre ye janfanci ko. O de y'u fili u taayɔ̄ra ma. Labankojuguya b'u ne yen. I mana fili i jujon ma, i labanko b'i kononafili

2 - Danbe :

Horɔ̄nya dulonnen don danbe la, i n'a fo sogobu bɛ kolo la cogo min farisogo kono. Okama, i bɛ mɔ̄goye k'a fo : «sonyali te horɔ̄n danbe ye, lamaloyali te horɔ̄n danbe ye».

Misali fila ninnu n'u nɔ̄gonaw bɛ boli wale kan, wale minnu ni horɔ̄n man kan k'u ke, ni mogosebɛ man kan k'u ke, ni danbe bɛ mɔ̄go min na,

mɔ̄go min bɛ dan bɛe dɔ̄n, a ka kan ka to dan minnu kono, mɔ̄gosebɛya dan bɛe, horɔ̄nya dan bɛe, danbe.

O tuma, danbetigiya ye jogo de ye min bɛ wale dɔ̄w keli daga hadamaden ye, ka dɔ̄w keli kon hadamaden ma. Danbe bɛ dan don wale numan ni wale juguw ce, ka hadamaden ke mɔ̄go numan ye walima mɔ̄go jugu.

O bɛna ni faamuyali ye, k'a jira ko mɔ̄go te ke horɔ̄n ye danbe ko.

Ni mɔ̄go te ke horɔ̄n ye danbe ko, mɔ̄go k'a danbe makaran, k'a lakana, k'a tanga, k'a kisi wale juguw ma. I mana a fo k'i be walew tereñe minnu bɛ horɔ̄n danbe bo a la, i tɛna se ka ban a la.

Hakili de bɛ fara hadamaden kan k'a bila ka miiri a ka wale keta kelen-kelen na. Hakili numan de bɛ horɔ̄n danbe to a la. Mɔ̄golankolonya de bɛ horɔ̄n danbe bo a la.

Mɔ̄golankolonya fana te dɔ̄wɛre ye wale ko, wale min bɛ tanga bo mɔ̄go kan.

Lamɔ̄cogo jɔ̄yɔ̄rɔ̄ bɛ jateminne jogojuguya la; bawo a ka ca a la, den mana lamɔ̄ ni hakili min ye, a b'a ka balikuya k'e n'o de ye. Okoson, ciyɛn min bɛ se ka di den ma, n'o de b'a nafa faantanya ni faamaya fila bɛe kono, o ye lamɔ̄ko numan ye. Lamɔ̄konuman min bɛ den ke k'a danbe dɔ̄n, k'a bɔ̄kolo mumɛ danbe dɔ̄n.

Karamogo Daramani Tarawelee
Ladamuni II (Hine nɔ̄ronna) Kalan
Diya

Dukene n° 118nan : Du bɛ se ka balo konuman nɔ̄gɔya la (3)

Djɛ ko bɛe ye feɛre ye. Djɛ ko bɛe ye jateminne ye. K'i janto i yere la, k'i hakili to denbaya la baloko la, bawo an fɛ yan, mɔ̄go bɛ se ka balo konuman, du bɛ se ka balo konuman kasoro i ma wari caman bɔ̄.

Mɔ̄go caman hakili la ko tubabudumuniw dɔ̄ron de nafa ka bon farikolo ma, sango waritigw. O te tjɛ ye. An ka farafinbalofen caman bɛ yen, n'i b'u neci dɔ̄n, i bɛ se k'i wasa don olu la, bawo farikolo nafalanw b'u la, n'o ye witaminiw ye.

Kibarukemmen kono, an kumana witamini B kan. Nin sen in na, an bɛ dɔ̄ fo farikolo nafala werew kan, n'o ye witamini C ani D ye.

Witamini C :

Ale ye witamini ye min bɛ kolo ka kenyaya sabati : Kolo nugukun, n'a bɛ fo o ma tubabukan na «Karitilazi», a b'o fana ka kenyaya sabati. Njirwani nintara a b'olu fana ka kenyaya sabati. Neci werew b'a la : witamini C bɛ joginida kenyaya sabati. Negemafen minnu bɛ falenfɛnw na, a bɛ farikolo dɛmɛ k'olu lase joli ma. Witamini C bɛ soro balofen minnu na kosebe olu ye :

- Legimu suguya caman i n'a fo puwawɔ̄rɔ̄, su, beterawu, adw ... a b'olu la

- Jiriden suguya caman i n'a fo lemuruba, manje, mangoro, buyagi, adw..., a b'ou fana na.

Witamini D :

Ale fana joyɔ̄rɔ̄ ka bon kosebe kolow ni njirwani dilanni n'u ka kenyaya sabatili la farikolo kono. Farikolo nafalan min bɛ wele kalisiyomu (Calcium) ani min bɛ wele fosifori (Phosphore), n'u bɛ hadamaden joli la, witamini D bɛ farikolo dɛmɛ a ka se k'olu labaara, k'a mako ne u la. Golo, ni dɔ̄w b'a fo a ma wolo, o sintikise, witamini D b'o dɛmɛ a ka balo ka ne. Hali kɛfen min bɛ farikolo la, n'ale de bɛ don farikolo ni banakisew ce, k'u kɛlɛ, hali kaseoro i ma fura ta, witamini D b'o jiidi, k'o dɛmɛ a ka baara la.

Bakurubafo la, witamini D bɛ farikolo mumɛ dɛmɛ a balocogo ka ne, a mɔ̄cogo ka ne, a kɔ̄rcogo ka ne. Witamini D bɛ soro :

- jege suguya caman na;

- misinɔ̄ni ani sokonobagan tow nɔ̄now na; a bɛ soro baganw biŋe fana na.

Mahamadu Konta

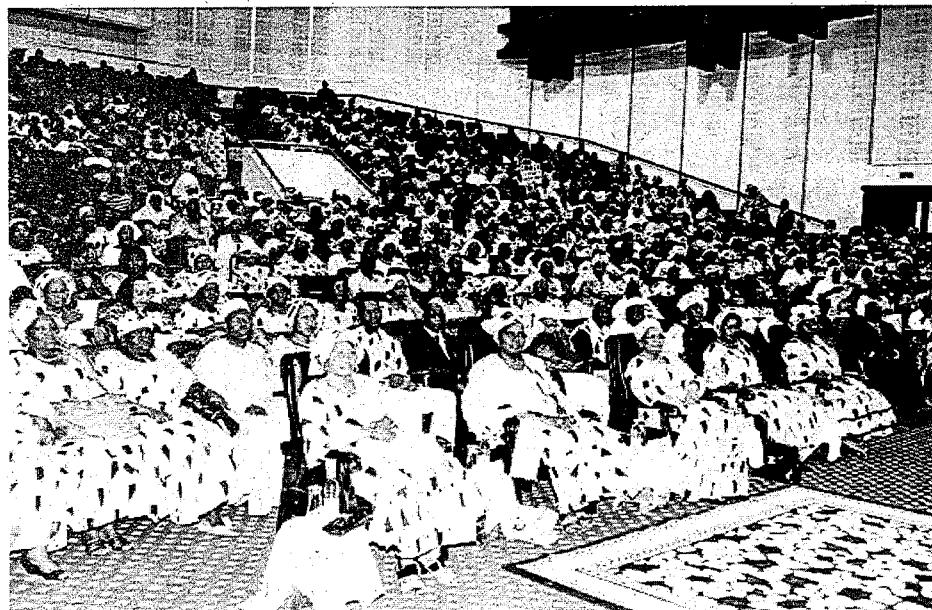
Afiriki musow togolodon seli kera ka wasa Mali musow fe

Afiriki musow togolodon seli be ke san o san zuluyekalo tile 31. Jnan a bilala minen min kono, o ye ka muso ani npogotigiw joyoro jira kalanko ani dönniya n'a feere kurawjiidili la, Afiriki lañenamayali kama. O hukumu kono, Mali musow ye seliba in sinsin o hakilila kelenikan, k'a jira ko muso ni npogotigi joyoro ka bon kalanko ni dönniya n'a feere kuraw sinsinni na, Afiriki ka netaa sabatili kama.

Sano san, Afiriki musow togolodon seli be ke sababu ye, musow k'u hakili jagabo Afiriki gelyaw kan; kerékerénenya la minnubé musow kan an ka jamanaw kono. U b'u félaw dajira Afiriki goferenamanwa, oluka hakilila numanw ani wulikajow caya, muso ni ce ani musow ka hakew lafasali n'u waleyali sabatili siratige la.

Donba in seli nemogoya tun be jamanakuntigi furumuso Madamu Keyita Aminata Mayiga bolo. Goferenaman minisiri caman tun b'a kene kan, sango muso, den ani du ka netaa sabatili minisiri, Madamu Sangare Umu Ba. Afiriki musow togolodonba sekeretériba min sigilen be Afiriki tilebinyanfanjamanaw togo la, Madamu Jalo Kama Sakiliba, ale fana tun be seli in kene kan.

Musow ka sègesegeli bora fén caman kan. U y'a jira ko dijé kono, denmisén miliyon 74 minnu ma don kalan na, olu fanba ye musomanniw ye. Baliku miliyon 800 minnu be dijé kono n'uté sèbendón, kuma t'sebenni

Donba in seli nemogoya tun be jamanakuntigi furumuso Madamu Keyita Aminata Mayiga bolo

ma, n'i y'olu tila saba ye, tila fila ye muso ye. Madamu Jalo Kama Sakiliba ka fo la, musoya sabatili santanbaara min daminená Afiriki kono kabini san 2010, n'a be kuncé san 2020, obolodara k'a ben muso ni npogotigiw ka kalanko sabatili, u ka kenyako sabatili, u ka soro yiriwali an'u ka hakew lafasali n'u sinsinni ma.

Muso, den ani du sabatili minisiri, Madamu Sangare Umu Ba, ale ka kumaw sinsinna min kan, o ye k'a jira ko hakilila min sugandira seliba in hukumu kono, o waleyali be senna Mali goferenaman fe.

Kuma labanna jamanakuntigi

furumuso bolo. Ale y'a jira ko jamaná yiriwali sirilen be musow la. Olu mana kalan, ka ladamu, ka soro caman ke, dubé sabati. Dumana sabati, jamaná be sabati.

Seliba in labanna ni muso dönnikelaw ka seereyawye. Kalanye fén min ne olu ye u ka jenamaya kono, u y'o nefsó walasa denmisénw ka hakili soro. Baara laban na, musomannin minnu ye bée dan jamana kono DEF(BAC) la, ladiyalifénw dira olu ma, walasa ka dusu don u kono, halibi u ka do fara u ka cesiri kan.

**Mariyamu A Tarawele
Mahamadou Konta**

Muso ka konotijé sababu ka ca

Konotijé ka ca ka se hake min ma dan t'o la. Konomaya jateminenan kura minnu be yen sisan, olu b'a to mögo k'a don ko konobaara këmesarada la 20 be tijé.

Konotijé be ke joona

A ka ca a la o fanba be ke konobaara dögökun 12nan kono. O de koson a tun be fo mögoye, u kana muso ka konobarako kunnafoi da kene kan n'o ma kalo saba soro.

Muso kono be tijé k'a soro a yere ma b'o kalama : Garijége sörölen tile 10 folo kono, konobaara be se ka tijé a tigé niñéna; sabula a tun t'a don yere k'a konoma don. A be k'a jena ko yelema donna a ka laada cogoya la.

Konobaara tijeni te mögo semako ye
Konobaratié fanba sababu ye bana do ye denkise la, min te se ka kubén walima k'a sidon.

Muso köröbalen ka konobaara tijé de ka ca

Ni muso si be köröbaya ka taa a fe, a fano fanga be dögoya; n'o kera a ka konotijé be caya.

Girinya joyoro b'a la

Muso fasako jugu walima a bonyako jugu be se ka konotijé caya a la. Jabeti n'o ye sukarodunbana ye, o fana b'a lase muso ma. A kolosira ko muso jabéto ka konotijé ka ca ni jabéntan ta ye.

Sigaretiminba be se k'a ke

Jateminew y'a sementiya, ko muso sigaretiminaw ka konotijé ka ca ni sigaretiminbaliw ta ye. O la muso, i konoma don o, i konoma te o, sigaretimin man ni.

Mandenjamana sariyasunba folo, Kurukanfuga san 1236

Kibarukalanbagaw n'a kanubagaw y'a nini an fe, an ka do fo kurukanfuga laje kan tuguni min sigira senkan san 1236 waatiw la, Kirina kélé bannen ko.

Gafe min b'an bolokoro, o ye Siraman Kuyate ka gafe ye, o ye sariyatigi ye Gine Konakiri; Boke Kiiritigeso nemogo tun don. Gafe in sèbenni maninkakan ni tubabukan na, san 2006 mëkalo la.

Siriman Kuyate ye min sèben Kurukanfuga laje kan, an bëna o do bayéléma bamanankan na. Kibarukalanbagaw n'a kanubagaw ye.

San 1998 mariskalo tile 3 ka se a tile 12 ma, lajeba kera Kankan, walasa ka kurukanfuga sariyaw labo, minnu tara kabini san 1236. O laje in kéra tubabukanfójamanaw ka tonba ka labenw kono, n'o ye «Farankofoni (Francophonie) ye».

Laje këbagaw tun ye jorw ye?

Wele bilala Manden kòrola jelibonda damado ma : Nagasola, Manjana, Keruwane, kankan, adw.,

olu ye Gine Konakiri duguw ye. Abudulayi Kanute, o nana ka b'o Tanbakunda, Sénégali jamaná na. Kelemónzon Jabaté, o bora Kita Mali la, ani ñaara wérew ka b'o Kédiwari, Nizeri, Ganbi, Burikina Faso, Gine Bisawo, adw.

Tariku dönni be mögo minnu na tubabukan na ka b'o nin jamaná kofolen ninnu na, o karamogobá caman fana tun b'a kene kan.

Tile fila dira jeli ñaaraaw ma min be ukun n'u kan ce, kurukanfugako la, u ka o fo. O senfe, lajekelaw y'u jilaja ka Manden sariyasunba kònkok labo, ka kene ni ñaaraaw ka folenw ye.

U bëna sariyaset 44 kan. An balimaké Siriman Kuyate yamaruyara, ale ye ñaara ye, wa sariyako dönni fana b'a la, ka sariya ninnu sèben, maninkakan ni tubabukan na. O sariyaw bayélémanen file ninje bamanankan na.

Tilayoro folo : Hadamadenya sigicogo

Sariyaset folo : Mandenjamana

mögoye sigira ka k'e kulu ni kulu ye nin cogo in na :

1 - Tontajonw (hérén kélékélaw, cikélaw, damansennaw, adw., olu kera kulu 16 ye).

2 - Masasiw : (Masaren bondaw) olu kera kulu 4 ye.

3 - Morisi kanda, olu kera kulu 5 ye, n'o ye silamediine karamogobaw ye.

4 - Ñamakala (Bololabaarakela ni seko ni döñko tigilamogoy), olu kera kulu 4 ye.

5 - Mögofemogoy (jorw) olu kera kuluba 1 ye

Nin jamakulu 5 bée joyoro n'u ka ketaw dantigéra, k'u b'o nogon na, ko dan be yen, ko bée ka to i danbe kono

Sariyaset 2nan : Ñamakala k'u jo u joyoro la, ka tijé fo masaw ye, k'u laadi, k'u bilasira, ani ka Manden masabajama sariyasunba lamara ani k'a lakana ni kuma ye.

Sariyaset 3nan : Moriduw, olu y'an karamogoy ye an'an ladumugaw silamediine sira kan. U ka kan ni bonya ni karama ye.

Sariyaset 4nan : Jama be tila, k'u sigi filankulu ni filankulu. Nemogo be filankulu kelen-kelen bée la. Sansaba be mögo minnu ce, olu be filankulu kelen na.

Filankulu minnu be denmisénw ni maakorow ka filankulu furance la, olu sen be don dugu kolatige bee lajelen na, n'o ye balikuwa ka filankulu ye.

Sariyaset 5nan : Walasa ka se soro kelela ani ka yiriwa sabati, kòlosili kécogo jorw be sigi senkan saliya ni baarakébaliya, kéléli kama.

Sariyaset 6nan : Sinankunya ni tanako sigira senkan Manden Kaw ni nogonc. Akunye kéléw ni foñogonkow kùnbenni ye k'u dalasa, nogonbonya ni nogonmakoto kono. Buranya ni Kaniméya, mòkeya ni mòdenya, olu ladana k'u ke sigi josenw ye.

Sariyaset 7nan : Masarenbondaw sugandira ka masaya di u ma. Makan Sunjata sugandira k'a ke Manden kurufaba masa ye.

(A to be b'o Kibarukalanbagaw n'a kanubagaw ye)
Mahamadou Konta

Jiriden faramaw ni suman folonbaliw nafa ka bon kosebe

Dine tønba bolofara min jesinnen be kene yako ma n'oye Omesi (OMS) ye, o y'a jira ko walasa ka kene ya sabati, mogo kelen-kelen ka kan ka jiriden ni legimu garamu 400 fo 500 dun don o don. Witaminiw ni dumuni nafamafen caman wëre b'u la, minnu ka fisä mogo farikolo ma kosebe. U be farikolo tanga banaw ma; i n'a fo dun (kanseri), dusukunyereyere, bonyakoju an sukarodunbana (jabeti).

Legimu kene dunni fana nafa ka bon n'u tobilen ye. Tasuma b'u nafamafen caman tige. Jiriden fana legimu kan, u wòròbali de nafa ka bon ka teme u fara bolen kan. Sabula nafamafen dow b'u fara la o t'u bu la. N'u farama dunni te baasi wëre lase

mogo min kono ma, o k'u ko ka je k'u dun ten.

Sumankisew fana folonbali nafa ka bon ka teme u folonnen kan. Witamini E min be soro bu la, o be zon bali ka dɔyɔrɔ soro mogo farikolo kono. Witamini B1, B2, B5, B6, ani B9 min be bu la, o be mogo golo, a fasaw an'a kunkoloseme kene ya. Maneziyomu min b'a la, o be kunkoloseme ni fasaw ka baara nogoya, ani ka mogo hakili sigi. Seleniyomu ni zenki min b'a la, olu be farikolo tanga banaw ma. Nege n'o be wele tubabukan na feri, o be segen ban mogo farikolo la. Sumanw mansinnaworòlì an'u sili mansin na, o b'u nafa bank'u mana tige. Ni mana te suman na, a yelemani ka jugu furu ma.

Dokala Yusufu Jara

Denw ka njanan ye mun ye?

Den mana wolo, o b'a soro a kunkoloso ka magan. O b'a soro a kolow ma njogon mine kosebe. Furance min be kolow ni njogon ce kun cemance la, n'a be ninakili, a be fo o de ma Njanan. Kunkoloso kolow mana kogo, ka njogon mine, Njanan be jo. Njanan fila de be denyerenin kunkolo la. Min ka bon, o be kunkoloso cemance la. Min ka doço, o be kunkoloso kofela la.

Sogobu maganman dø be njanan kunna, a falakalamadon, a be ninakili; nka maga be se ka ke a la kasoro töörö ma se deni ma. Kun kolow maganya b'a to bange be nogoya muso ma, ka da a kan, kunkolo be moson ka bo denso kono ka na kenema.

Den minnu be bange kasoro u ma mogo kosebe, olunjanan be se ka degun; nka o be se ka furake døgötörö fe.

Døgötörö minnu ka baara ye denmisenninbanaw furakeli ye, olu be den njanan kälösituma bëe, k'a suma n'a be ka mokoju man. Njanan ye santimetre 35 ye den bangetuma na. A be se san 2 ma waati min na, njanan be se ka santimetre 50 soro.

Njanan be tunu ni kolow ye njogon mine. O be ke den kalo 18 ka se san 3 ma.

Døgötörö be njananbanaw furake cogo min na, an ka farafin furabolaw fana b'a nedon kosebe, dugubaw kono an burusiw kono.

Mahamadu Konta

Kalo farikolonenaje kibaruyaw

- Marokuduguminnubena kani 2015 bisimila

Kani 2015 bëna ke Maroku jamana na. A bëna ke Maroku dugu minnu na, olu dantigera kaban.

Kani sije 30nan in bëna ke Maroku dugu minnu na, olu file nin ye;

- Finali ani joyoro sabanan ninini, o ntolatanw bëna ke Araba.

- Damineni ntola be tan Marakesi.

Kulu A jamanaw dagayoro be ke Marakesiye. Kulu B jamanaw be jigin Agadiri. Kulu C jamanaw jabaala be ke Araba ye. Kulu D jamanaw jatigila be ke Tanze ye.

- Samatasäge kadew binna : Samatasäge minnusi te teme san 17 kan, n'oye kadewye, olu sentenaye u togolakanai nata la bilen. Bawo, u bora tulon na, u filanagog fe n'o ye Benen Kadew ye.

Tanko folo min kera Benen, u gosira o la 1 ni 0. Komasegin na Bamako yan, o kera filaninbin ye 0 ni 0.

- Musomanninw ka kupudimali tara Mandenkaw fe : Mali musomanninw ka kupudimali dako 3nan tara alamisadon, zuluyekalo tile 31, san 2014, AS Mande musomanninw fe, ka bø Bamako komini 4nan na. U ye Ereyali musomanninw gosi 6 ni 2. Jamanakuntigi Ibarahimu Bubakari Keyita, minisirijemogu Musa Mara ani farikolonenaje minisiri, Huseyni Amiyon Gindo, olu tun b'a kene kan, ka fara faama caman kan, ani ton fila ninnu lafasabagaw.

- Døroguba ko a ye ntolatan jo a faso ye: Ka da a kan, a b'a fe ka kene bila denmisew ye, u fana k'u joyoro fa fasoko la ntolatan sira kan.

A be ntolatan jo faso fe, o koro te k'a ye ntolatan jo pepewu, bawo Angilejamana ntolatanton min be wele Selisi, o y'a wele tuguni a ka na u deme.

Døroguba ye san 12 ke, a be ntola tan Kodiwari jamana ntolatannaw fe n'o

ye Samaw (éléphants) ye. Aye san 8 ke kapiteniya la. Aye ntolatanku 106 ke, ka bi 66 don. A ni Kodiwari ye kani finali 2 tan, ka taa kupudimoni kene kan sije 3 fana. Fen min nimisa b'a la, o ye k'a fo a ma se ka kupu lase a faso ma, kasoro a y'a sekó bëe lajelen ke, a ma ntolatan ke hali sije kelen ni kónonanjuguya ye walima dusufagalenya.

- Kesi tora a no na Nizeriya degelikaramogoya la : Kupudimoni temenken k'o, degelikaramogó caman y'a fisaya ni taama ye, nka Nizeriya degelikaramogó Sitefani Kesi tora a no na. Aye baara min ke kupudimoni na, o y'a to ni dannaya dara a kan kokura. Sisan, a be ka Nizeriya ntolatannaw laben walasa uka ye san 2015 kupudafiriki kene ka. Maroku.

- Malimusomaninw'm'uka ladiyalifen bëesoro: Kupudafiriki min kera basiketi la Maputo, Mozambiki jamana kan Afiriki musomanninw ni njogon ce minnu si te teme san 16 kan, Mali musomanninw de y'o kupu in ta. O kelen, jamana nemogow ye layidu camanta u ye, k'a jira u la ko burisi be di u ma ka taa kalan ke kokan, ani duw. Ta te bo sisi te bo, fo u taara farikolonenaje minisiriso la, k'a jira minisiri la ko halisa u ma burusiw ni sow soro folo. A dun be ke cogo di?

- Mali ka Kani 2015 taali sirilen be ntolatandamadola : Kani 2015 be tan Maroku, k'a ta san 2015 zanwuyekalo tile 17 la, ka se feburuyekalo tile 8 ma. Nin bëna ke a sije filanan ye Maroku ka kani laben. Siye folo kera san 1988, Kameruni de y'o ta.

Kani 2015 nebilantolatanw bëna ke jamana 28 fe. Olu tila la ka ke kulu 7 ye. Kulu kelen-kelen bëe jamana 4. Jamana 4 bëe be njogon soro sije 2. O mana kuncé, jamana fila minnu mana tow dan, olu be ye Kani 2015 kene kan. Mali, Alizeri, Ecopi ani Malawi, olu be kulu B la.

Kulu B ntolatanw bolodara nin cogo in na:

* Don folo (san 2014 Setanburukalo tile 5 ni 6) : Mali ni Malawi/Ecopi ni Alizeri.

* Don filanan (Setanburukalo tile 9 ni 10) : Alizeri ni Mali/Malawi ni Ecopi.

* Donsabanan (okutoburukalo tile 10 ni 11) : Ecopi ni Mali/Malawi ni Alizeri.

* Don naaninan (okutoburukalo tile 15) : Mali ni Ecopi/Alizeri ni Malawi.

* Don durunan (nowanburukalo tile 14 ni 15) : Malawi ni Mali/Alizeri ni Ecopi.

* Don woorinan (nowanburukalo tile 19) : Mali ni Alizeri/ Ecopi ni Malawi.

Mahamadu Konta

Hamani Nangi sigira k'a ke Afiriki basiketiko tønba nemogoye

Afiriki basiketiko tønba, n'a be fo a ma Fiba-Afiriki, o peresidan kera Hamani Nangi ye; maliden don; døw b'a fo a ma fana Hame Nangi. A si be san 61 na.

Hamani Nangi delila ka ke minisiri ye Mali kono, ka jesin denmisew ani farikolonenaje sabatili ma. Mali basiketiko tønba, n'oy'a federasyone, a ye san caman ke o peresidanya la. Fen min ye farikolonenaje ye, sango basiketi, o kanubagaba don, a lafasabagaba don, a nedonbaga don. A bilala a dønko la nin ye.

Fiba-Afiriki ka peresidansigwote min kera Madagasikari zuluyekalo tile 31 ni utikalo tile folo san 2014, o diyara ale la. Afiriki be lajelen jera k'a sigi basiketi kojew nemaboli nemogoya la Afiriki gun kan.

Peresidan koro kelen k'a senbo a la, n'o ye Mabusa Eseka Jedone ye, ale ye Kongoka ye, Hamani Nangi sigira. Ale kelen døron de tun y'a kanbo peresidanya nofe; wotebagu mogo 53 fanba dijenä n'a ka peresidanya ye, ka da a ka cesiri kan, a ka hakili numan, ani Afiriki kanu.

Modibo Nama Tarawele / Mahamadu Konta

Minisirinémogo tun be taama na Kayi mara la

Kita dögötösoba kurunbonkarili

Minisirinémogo Musa Mara wasalen bora a ka taama na karidon utikalo tile 10 san 2014. Tile 5 in kono a sera Noro, Kayi, Bafulabe ani Kita. Minisiri ye kumajogonya ke ni nin yoro ninnu dugumogow n'u fanganémogow ye. O kumajogonyaw senfe, a ye dannaya da dugumogow kan k'u ka baara

human iakodon u ye ani ka jamanakuntigi Ibarahimu Bubakari Keyita haniya da u tulo kan. I n'a fo sigikafé min daminena Alize, bolono bilala bénkansében minna Faransi ni Mali ce nögondemé sira kan lakananiko la, kirikow, mara kécogo, dugukolokow, kenyakow, kalankow,

basigikow, damakéne ce ni muso ce, hadamadenya yiriwali ani nögondemekow.

Taama in sera k'a to minisirinémogo fana ka se ka dugumogow haminankowdōn. Oluy'a jirak'usago ye ben ni lafiya donni ye jamana kono walasa here ka ke jamanadenw ye. Walasa ka Kayi mara sérékili bée lasoro waati surun kono. O siratige la Jema, Noro ni Kayi ani Yelimani, olu ka laje kéra nögón fe, ka laban ka Bafulabe, Kita ani Keñeba laje ke nögón fe. O kéra Kayi mara sérékili 7 bée lasorolénye. Komini 129b'o kono, min jama mume bë se mög miliyon 1,6 ma. A kolosira ko mögow haminankow ye kelen ye, hali ni ko kerénenkenen dōw bë yen, minnu waleyali ka gelén sigida dōw ma, Minisirinémogo y'a jira k'a bëna a hakili to o ko ninnu na.

Minisirinémogo Musa Mara ka fo la, tuma minna uye cidenwdalaje sérékili ninnudow dugubaw kono, uye mögow nininka u haminankow la. A yera ko jama fanba hamieye kénéya, kalan, ji

saniman sörli ani hadamadenya sabatili waleya caman ye, ka fara basigi kan, ani Mali n'a demebaaw ce kognéjamana körönfela la; kerénenkenen Faransi hamieye fen min ye a ko la. Nin bëe kofé, u labanna k'u haminanko kerénenkenen dōw dajira.

Noro ta kéra musomanniw ka kalanko donni ye ba la, Kayi ta kéra dugubaloko kunkankowye, Bafulabe ta kéra sirako ye. Kita ta kéra fanga ka yuruguyuruguani kiiriwtigecogo kan.

Baara minnu waleyara Kayi mara la, olu ye minisirinémogo nisondiya, i n'a fo: musomanniw keli kalankela hanaw ye, o poroze damineni, Noro dugu kono sira dilannenw kurunbonkarili, Kayi Dagi-Dagi pankurunjiginkene labennibaaraw, ani Kita dögötösoba kurunbonkarili a lakurayalibaaraw waleyalen kofé.

Minisirinémogo y'a jira ko ben kéra hakillla fen o fen kan a ka taama in kónona na, k'olu bëna ta ba la.

Lasina Jara
Dokala Yussufu Jara

Narela cétannikelenw ye kupudimali dako 54nan ta

Narela cétannikelenw (Onzukereyateri) ye Joliba gosi 1 ni 0 alamisadon zuluyekalo tile 31 san 2014, kupudimali ntolatan laban na. Ntolatan in kéra Modibo Keyita togolafarikolojenajekéyero la. A némogoya tun be jamanakuntigi Ibarahimu Bubakari Keyita bolo. Minisirinémogo Musa Mara tun b'a kene kan, ani farikolojenajé minisiri Huseyini Amiyon Gindo ka fara goferenaman minisiri caman wérén kan.

Jalatigébaga mög 3 nana ka bô fo Korowasi ka ntolatanba in file fiye.

Ntolatan damine na, Joliba solila k'a yuguyugu, nka o ma mako je. U ka hanaw senma diya, k'a sababu ke jawuli ni sengoya ye, ani teliyako jugu. Jigi tun dalen be Hamidu Sinayoko, Niko Dawu ani Seyidu Jalo minnu kan, olu ye bi caman je, min ka bon hakili ma.

Narela cétannikelenw wulila dōnin-dōnin. U y'u ka kofela kolo girinya, ka kogobolo jo, Joliba ntolatannaw bëna u kun gosi min na tuma bëe ka segin, u ma wo ye. Narelakaw tora, u bë poyi-poyi dōnin-dōnin, fo u nana kuru 1 don sanga 52 nan na,

Suleymani Sisoko fe.

Kabin i kuru kelen donna, Narelakaw ye karangada bëe sogo. O n'a ta bëe, Joliba ye penaliti soro ntolatan laban na, sanga 89nan na; nka Hamidu Sinayoko y'o je.

Nin y'a sije folo ye Mali kono, kin dō ka kupudimali ta. Mali dugu wérén y'a ta minnu te Bamako ye, i n'a fo Kayi Sigi, ani «US» Bugunin, nka komini 2 kin dō kelen file nin ye ka kuputa, o nögontunma deli ka ke folo. Nka, ntolatan kolosibagaw y'a jira ko nin man kan ka balà mög la, bawo Narela cétannikelenw de ye Sitadi Malien gosi, k'o senbo kupu in na. O kofé, nin t'u sije folo ye u ka se kupudimali finali la. U ni Buguninkaw delila ka nögón soro san 2012 kupudimali ntolatan laban na. O y'u gosi o la 2 ni 1. Linan kéra Narelakaw ka san ye, a kéra Bozolakaw ka san ye ani Bamako surakasow ka san ye. A kéra Bamako dugulen bëe ka san ye. U ka degelikaramogó, n'o ye Mamutu Kane ye n'a bë wele Murule, ka fara u ka ton némogoba kan, n'o ye Seku Masire Sila ye, ani Bamako komini 2 jama bëe lajelen, olu y'u ka nisondiya an'ka walenumandon jira

Narela cétannikenw sije folo ye nin ye ka kupudimali ta
ka nesinntolatannawn'udemebagaw an'u lafasabagaw ma.
Jamanakuntigi ye kuma ta, k'a jira k'a ye min ye, o y'a wasa, ko sini be Mali ntolatan ye.

Narela cétannikelenw tun ye :
Zerimen Berite (jokolosila), Lasana Samake, Nuhun Kane, Marisi Asoko

Mahamadu Koita

SAN 2014 UTIKALO KIBARU KONOKO

Le 2nan : Jegelamara feere kura Ofisidinizeri kono

Le 3nan : Kalo 6 kura wëre farala konseyew ka sarati kan

Le 4nan : Batakiw

Le 5nan : Kalankéne N° 144nan : Kumaden (morphème) nɔrɔnna (affixe)
ani bɔnna (dérivé)

Dukéne n° 118nan : Du bë se ka balo konuman nögoya la (3)
Maakorobaro : Hörönya ni danbe

Le 6nan : Mandenjamana sariyasunba folo, Kurukanfuga san 1236

Le 7nan : Kalo farikolojenajé kibaruyaw

Hamani ñangi sigira k'a ke Afiriki basiketiko tònba némogó ye